

CONCEPT ACCOUNTANTSVERSLAG 2023

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing

11 juli 2024

Per saldo persoanliker

Independent Member of

PrimeGlobal

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling
Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing
T.a.v. mevrouw I. Groeneveld, voorzitter
Postbus 3347
8901 DH LEEUWARDEN

Behandeld door: Erik Vriesen en Henk van den Top
Ons kenmerk: 2024
Datum: 11 juli 2024

Geacht bestuur,

In opdracht van het algemeen bestuur van de FUMO hebben wij de jaarrekening 2023 gecontroleerd. U heeft onze opdracht bevestigd door middel van ondertekening van een (jaarlijks terugkerende) opdrachtbevestiging met daarin een aantal formele aspecten in relatie tot onze opdracht en de communicatie daarover. Hierbij ontvangt u het accountantsverslag naar aanleiding van onze controlewerkzaamheden. Naast dit verslag ontvangt u van ons de controleverklaring alsmede een exemplaar van de gewaarmerkte jaarstukken. Onze controleverklaring dateren wij op 11 juli 2024, de datum van de vergadering van het waarin de jaarrekening wordt goedgekeurd.

In deze brief gaan wij in op de strekking van onze controleverklaring, mogelijke geconstateerde afwijkingen, de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken en rapporteren wij, voor zover dit noodzakelijk of vereist is, over onze bevindingen en adviezen.

Onze bevindingen en opmerkingen daarbij zijn bedoeld om het algemeen bestuur te ondersteunen bij de bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken.

Wij benadrukken dat verspreiding van de controleverklaring met handtekening en de gewaarmerkte jaarrekening niet is toegestaan. In hoofdstuk 2 leggen wij uit waarom dat belangrijk is en hoe u aan de publicatieverplichtingen kunt voldoen.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

Inhoudsopgave

1. De hoofdlijnen van onze controle	4
2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie.....	6
3. Resultaat en weerstandsvermogen	7
4. Controlebevindingen.....	9
5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen	14
6. Automatiseringsomgeving	15
7. Onafhankelijkheid geborgd	16
8. Afsluiting	17
BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2023 FUMO	18

CONCEPT

1. De hoofdlijnen van onze controle

- Inhoudsopgave
- **Hoofdlijnen van onze controle**
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

Onderwerp	Bevindingen
Strekking van de controleverklaring	Wij verstrekken een goedkeurende controleverklaring over de getrouwheid van de cijfers in de jaarrekening. Onderdeel hiervan is ook de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording. In paragraaf 7.8 van de jaarstukken treft u de rechtmatigheidsverantwoording aan. Onderdeel van onze controle blijft de getrouwheid en de rechtmatige besteding van de specifieke uitkeringen.
Resultaat 2023 en vermogenspositie	Uw resultaat over 2023 bedraagt € 72.000 positief. Het algemeen bestuur besluit over het in de jaarrekening opgenomen resultaatbestemmingsvoorstel. Uw solvabiliteit bedraagt eind 2023 19%. Een bedrag van € 1,3 miljoen is beschikbaar als algemene reserve na resultaatbestemming.
Verslaggeving en WNT	Uit onze controle blijkt dat de jaarrekening 2023 overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften is opgesteld. Wij hebben verder geconcludeerd dat de overige informatie die in de jaarverslaggeving is opgenomen niet inconsistent is met de informatie in de jaarrekening en de door ons verkregen controle-informatie. Tevens hebben wij vastgesteld dat is voldaan aan de WNT.
Controleverschillen	In hoofdstuk 'Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen' vindt u een overzicht van de niet gecorrigeerde controleverschillen. De verschillen hebben voornamelijk betrekking op afgrenzing van kosten die toebehoren aan boekjaar 2023, maar zijn verwerkt in boekjaar 2024. In paragraaf '4.5 Afgrenzing kosten' vindt u de nadere duiding.
Kwaliteit van de interne beheersing	Wij hebben tijdens de controle geen significante gebreken in de administratieve organisatie of interne beheersing aangetroffen die van invloed zijn op ons oordeel. De relatief kleine beheersorganisatieomvang van de FUMO en de complexiteit in uw omgeving vragen om transparante keuzes bij het inrichten van de interne beheersing. U hebt voldoende zicht op risico's in kwetsbare processen zoals de controles in de betaalorganisatie, de inkoopstroom en verwerking van schattingen en correcties via memoriaalboekingen. Uit onze controles blijken geen tekortkomingen.
Signalen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik	Tijdens de controle hebben wij met u gesproken over frauderisico's, fraudesignalen en uw interne beheersing. U heeft ons onder meer bevestigd dat er in de organisatie geen gevallen zijn gemeld van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik. Wij hebben tijdens de controle geen aanwijzingen verkregen dat bij u sprake is van fraude, misbruik of oneigenlijk gebruik. De rechtmatigheidsverantwoording leidt tot meer focus op misbruik en oneigenlijk gebruik in overheidsorganisaties.

- Inhoudsopgave
- [Hoofdlijnen van onze controle](#)
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

Belangrijke schattingen in de jaarrekening	Iedere jaarrekening bevat schattingen bijvoorbeeld in de waardering van vaste activa, vorderingen, voorzieningen en het afgrenzen van verplichtingen. De schattingsmethoden zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar en de door u gekozen methoden zijn aanvaardbaar.
Dataveiligheid en IT	Uw IT-omgeving vraagt steeds meer aandacht en krijgt die ook. De eisen die in de praktijk gesteld worden aan IT en dataveiligheid nemen nog steeds toe maar op alle fronten de norm halen is gelet op uw schaalgrootte uitdagend geworden. U realiseert zich dat 100% veiligheid niet bestaat, maar u doet datgene wat passend is in uw omstandigheden.
Bevindingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording	Met ingang van 2023 geven wij alleen een oordeel omtrent de getrouwheid en niet meer een separaat oordeel omtrent de financiële rechtmatigheid. Het dagelijks bestuur heeft hierover zelf gerapporteerd in de rechtmatigheidsverantwoording. De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de jaarrekening en valt onder ons rechtmatigheidsoordeel. Wij hebben geen andere bevindingen dan door u zelf in de jaarrekening opgenomen.

CONCERN

2. Bestuurlijke afhandeling en publicatie

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

De bestuurlijke afhandeling van de jaarstukken bestaat uit een aantal stappen. Het dagelijks bestuur behandelt in de vergadering de jaarstukken, met inbegrip van de jaarrekening en stelt deze vervolgens voorlopig vast. Ter afronding ondertekenen alle leden van het dagelijks bestuur de jaarrekening. De definitieve vaststelling volgt later dit jaar in het algemeen bestuur nadat de jaarrekening door de deelnemende overheden is beoordeeld. Formeel hebben zij echter niet de mogelijkheid om wijzigingen voor te stellen of aan te brengen.

Er zit enige tijd tussen de verzending van de conceptstukken aan het bestuur en de vergadering waarin de vaststelling in eerste aanleg plaatsvindt. Mochten in die periode omstandigheden blijken die aanpassing van de jaarrekening noodzakelijk maken, dan moet een dergelijke aanpassing nog worden gemaakt. Dat kan ook een gebeurtenis zijn, die effect heeft op uw inschattingen met betrekking tot de continuïteit van de organisatie. In die situatie vervalt onze toestemming tot openbaarmaking. Dat geldt ook in geval de jaarrekening om andere redenen gewijzigd wordt alvorens tot vaststelling wordt overgegaan. Wij verzoeken u in deze gevallen met ons in contact te treden om gezamenlijk de noodzakelijke vervolgstappen te bespreken.

Wij hebben één exemplaar van de controleverklaring voorzien van een originele handtekening. Dit exemplaar is uitsluitend bedoeld om in uw eigen archief opgenomen te worden. Dit exemplaar mag op geen enkele wijze worden verspreid. Publicatie van deze verklaring op de website is niet toegestaan. Deze werkwijze is van belang om misbruik van onze handtekening te voorkomen. Indien wij constateren dat toch gebruik gemaakt is van een controleverklaring met onze handtekening zullen wij u verzoeken deze van de website te verwijderen of uw indiening bij stakeholders ongedaan te maken. Vanzelfsprekend treden wij in die situaties met u in overleg over de manier waarop dit moet plaatsvinden.

Het andere exemplaar van de controleverklaring is voorzien van de naam van onze accountantspraktijk en de naam van de accountant, echter zonder persoonlijke handtekening. Bij openbaarmaking van de controleverklaring dient u gebruik te maken van het exemplaar van de controleverklaring dat niet is voorzien van een persoonlijke handtekening.

Wij bevestigen u ermee akkoord te gaan dat het afschrift van onze controleverklaring zonder persoonlijke handtekening, wordt openbaar gemaakt, mits de opgemaakte jaarrekening tijdens de bestuurlijke afhandeling ongewijzigd blijft en wordt vastgesteld.

Openbaarmaking van de controleverklaring is slechts toegestaan tezamen met de jaarstukken. Hiervoor gebruikt u een exemplaar zonder ons waarmerk. De gewaarmerkte versie van de jaarrekening is uitsluitend voor uw eigen archief. Indien u de jaarstukken en de controleverklaring opneemt op internet, dient u te waarborgen dat de jaarstukken goed zijn afgescheiden van andere informatie op de internetsite. Afscheiding kan bijvoorbeeld plaatsvinden door de jaarstukken in niet-bewerkbare vorm als een afzonderlijk bestand op te nemen of door een waarschuwing op te nemen indien de lezer de jaarstukken verlaat ('u verlaat de beveiligde, door de accountant gecontroleerde jaarrekening').

Wij herhalen dat publicatie van de door ons gewaarmerkte jaarrekening en de controleverklaring met originele handtekening op welke wijze dan ook niet is toegestaan.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

3. Resultaat en weerstandsvermogen

Het boekjaar 2023 is afgesloten met een positief resultaat van € 72.000, begroot was een bedrijfsresultaat van € 0. Het boekjaar 2022 heeft u afgesloten met een positief bedrijfsresultaat van € 72.000. Het jaarresultaat is in afwachting van besluitvorming in het algemeen bestuur afzonderlijk in de balans opgenomen. De algemene reserve heeft ultimo 2023 een omvang van afgerond € 1,3 miljoen voor resultaatsbestemming. Dit betekent dat de omvang van het weerstandsvermogen 6% van de totale lasten bedraagt.

De opbouw van het resultaat over de afgelopen jaren kan als volgt worden weergegeven:

Opbouw resultaat	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
Deelnemersbijdragen (nacalculatie)	16.814	17.472	15.852
Bijdrage implementatie omgevingswet	1.166	1.060	177
Overige opbrengsten	1.051	1.229	180
Opbrengsten projecten	1.138	682	1.174
Personeelslasten	-/- 16.444	-/- 17.372	-/- 14.611
Bedrijfsvoeringslasten	-/- 1.675	-/- 1.414	-/- 1.535
Overige lasten	-/- 757	-/- 596	-/- 530
Kosten implementatie omgevingswet	-/- 1.220	-/- 1.060	-/- 802
Resultaat vermogensmutaties	0	0	166
Resultaat	72	0	72

De baten en lasten van projecten zijn in evenwicht. Mede dankzij de toerekening van kosten aan hoger uitvallende specifieke uitkeringen zijn de deelnemersbijdragen per saldo lager dan begroot. FUMO heeft in 2023 extra taken uitgevoerd die niet waren begroot, waardoor de opbrengsten voor projecten fors hoger uitvallen.

De ontwikkeling van uw vermogenspositie hebben we in onderstaande tabel weergegeven in zowel een solvabiliteitspercentage als in een absoluut bedrag. Hoewel het hebben van een stevige vermogenspositie niet uw primaire doelstelling is, heeft eigen vermogen ook een functie als financieringsmiddel voor activa en het genereren van liquiditeit voor transacties. Een minimumbuffer is dan ook wenselijk.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

Vermogenspositie (in € 1.000)	Realisatie 2023	Realisatie 2022	Realisatie 2021
Eigen vermogen in euro	1.279	1.207	1.422
Solvabiliteit in %	19	24	21

In de jaarrekening concludeert u zelf dat uw vermogenspositie en uw begroting voor 2024 voor de komende tijd voldoende waarborgen bieden als het gaat om de continuïteit van uw organisatie. Eveneens heeft u aangegeven dat er geen sprake is van besluiten tot significante taakwijzigingen binnen uw gemeenschappelijke regeling. Wij kunnen ons verenigen in uw analyse.

CONCERN

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Controlebevindingen**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

4. Controlebevindingen

4.1. Algemeen

In onze managementletter 2023 hebben we gemeld dat de interne beheersing binnen de FUMO de laatste jaren stapsgewijs is verbeterd. Er is aandacht voor risico's en er zijn beheersmaatregelen getroffen. We hebben ook gemeld dat de beheersmaatregelen niet in elk proces zichtbaar en toetsbaar zijn, waardoor wij niet altijd kunnen steunen op deze beheersmaatregelen. Die conclusie is bij de jaarrekeningcontrole niet veranderd. Het blijft voor veel overheidsorganisaties lastig om alle functiescheidingen en interne controlehandelingen blijvend, gestructureerd uit te voeren en te documenteren. Desondanks nemen de eisen op dat vlak zowel maatschappelijk gezien als vanuit het accountantsvak steeds verder toe. De voorbereiding op de rechtmatigheidsverantwoording heeft u gebruikt om risico's, beheersmaatregelen, de uit te voeren controles en de restrisico's beter met elkaar te verbinden. De uitgevoerde controles leiden niet alleen tot een onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording maar ook tot meer inzicht in de kwaliteit van processen.

4.2 Rapporteren over fraude

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening maar ook met betrekking tot omkoping, corruptie, ondermijning en de naleving van andere wet- en regelgeving.

De aandacht voor het thema fraude en integriteit neemt de laatste jaren steeds verder toe. Het zorgt ervoor dat organisaties steeds vaker gevraagd wordt transparant te zijn in de visie, het beleid en het toezicht op het integer handelen in alle geledingen van de organisatie.

Dat gaat dus niet alleen over fraude maar ook over misbruik en oneigenlijk gebruik, het hanteren van gedragscodes en de naleving van andere regelgeving bijvoorbeeld op het gebied van arbeidsomstandigheden en milieu. Dit ziet niet alleen toe op gedragingen op de werkvloer, maar ook op bestuur en toezicht.

Op grond van de verslaggevingsregels geldt voor veel organisaties, maar nog niet formeel voor u, de verplichting om in het jaarverslag te rapporteren over de fraudegevoeligheid van de organisatie. Wij hebben de afgelopen jaren aandacht gevraagd voor het opstellen van een (fraude) risicoanalyse en dit onderwerp heeft, mede door de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de focus hierin op misbruik en oneigenlijk gebruik, bij u het afgelopen jaar ook meer aandacht gekregen.

De rapportageverplichting heeft in algemene zin bijgedragen aan bewustwording over frauderisico's, maar het beoordelen van de genomen maatregelen en uw oordeel over de aanvaardbaarheid van restrisico's kan nog verbeteren. Het is van belang dat deze onderwerpen de komende jaren aandacht blijven houden en dat de analyse periodiek geactualiseerd wordt.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Controlebevindingen**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

De accountant maakt zelf ook een inschatting van de frauderisico's binnen een organisatie, en vormt zich een beeld van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen en te bezien of deze maatregelen effectief zijn. Datzelfde geldt ook voor integriteitsrisico's en mogelijke niet-naleving van regelgeving.

In iedere organisatie bestaat een risico op het doorbreken van de interne beheersing door het management bij de totstandkoming van schattingen. We beoordelen in het kader van onze controle de interne processen op deze schattingen en doen detailcontroles op de uitgangspunten en aannames die aan significante schattingen ten grondslag liggen. Ook zijn we alert op ongebruikelijke transacties, (langdurige) samenwerkingsrelaties en de naleving van procedures die mede tot doel hebben transparantie en integer handelen te bevorderen. Elementen daaruit zijn controles op de prestatielevering bij inkooptransacties, het naleven van het inkoopbeleid en aanbestedingsregels. Daarnaast onderkennen we risico's in bepaalde delen van de opbrengstverantwoording.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan communiceren wij dit met de directie. In sommige gevallen, bij fraude in de top van de organisatie, of wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, melden wij dit aan de toezichthouder. In dat geval rapporteren wij daar veelal separaat over. Tijdens onze werkzaamheden besteden wij ook aandacht aan elementen van beïnvloeding en druk die kunnen leiden tot een aantasting van het bestuurlijk handelen binnen de organisatie.

Tijdens de controle hebben wij een professioneel-kritische houding betracht ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, maar daarbij merken wij op dat onze controle niet specifiek gericht is op het ontdekken van fraude. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2023 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

4.3 Continuïteitsbeoordeling

In het kader van de jaarrekeningcontrole beoordelen wij ook het vermogen van de organisatie om de activiteiten in de komende twaalf maanden voort te zetten. Elementen die we in deze beoordeling betrekken zijn onder meer de vermogenspositie, de begroting voor het komende boekjaar, de afhankelijkheid van eigen inkomsten, de risico's die u zelf identificeert en uiteraard ook de risico's die wij als uw accountant signaleren.

Naast ontwikkelingen in de regelgeving voor accountants leiden de hogere inflatie, de energieprijzontwikkeling en de reactie van de deelnemende overheden hierop, tot een andere beoordeling van continuïteitsrisico's. Om die reden vragen wij uw aandacht voor deze beoordeling. Ons werk begint immers met uw eigen inschattingen over de toekomst, ook al heeft u formeel een garantie vanuit de deelnemende overheden, omdat op grond van de afspraken in de GR, de deelnemers de eventuele tekorten dienen af te dekken.

U hebt aangegeven dat er bij de FUMO geen voornemens zijn om majeure aanpassingen te doen in taken of financiering en dat er geen voornemens zijn van deelnemende overheden tot uittreding.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Controlebevindingen**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

4.4 Afgrenzing kosten

Nadat de jaarrekening is opgemaakt heeft u een aantal facturen ontdekt die niet aan het juiste jaar zijn toegerekend. Het gaat om de volgende facturen:

- € 24.000 aan kosten voor FUMO voor een nagekomen factuur vanuit gemeente Leeuwarden inzake de afrekening van facilitaire kosten.
- € 16.000 aan baten voor FUMO, omdat per abuis een creditfactuur dubbel is opgevoerd.
- € 29.000 aan baten voor FUMO, omdat voor diverse opbrengsten van projecten die overlopen naar het jaar 2024, maar waarvan een groot deel van uitvoering is toe te rekenen aan het boekjaar 2023.

Het effect ultimo 2023 bedraagt € 21.000 op het vermogen en op het resultaat. Dit merken we aan als een controleverschil. U geeft aan dat u de boekingen verwerkt in het boekjaar 2024, omdat het aanpassen van de jaarstukken onevenredig veel tijd zal kosten. Wij begrijpen uw overwegingen, maar vanuit de verslaggeving is dit niet toegestaan en daarom dienen wij deze afwijking te rapporteren.

4.5 Voorziening spaarverlof

Vorig jaar heeft commissie BBV meer duidelijkheid heeft gegeven over hoe verlof moet worden verwerkt in de jaarrekening. Daarbij wordt het uitgangspunt, dat arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume niet op de balans worden verantwoord, nog eens benadrukt. Een belangrijk criterium is dus de vraag of er al dan niet sprake is van een jaarlijks vergelijkbaar volume. Zolang daar sprake van is, is het vormen van een voorziening niet aan de orde.

Voor het bovenwettelijk verlof moet vanwege de langere periode waarin opname kan plaatsvinden inzichtelijk gemaakt worden of aan deze voorwaarde wordt voldaan om te kunnen bepalen of er een voorziening moet worden gevormd.

Wij hebben de verlofsaldi over de afgelopen jaren geanalyseerd, inclusief het saldo verlofsparen, en komen tot de conclusie dat er sprake is van een jaarlijks vergelijkbaar volume, met uitzondering van het spaarverlof. Hier is in het kader van de jaarrekening 2023 opnieuw onderzoek naar gedaan. In tegenstelling tot 2022 geldt voor FUMO dat er nu een voorziening moet worden getroffen voor dit spaarverlof, omdat deze qua omvang inmiddels boven de rapporteringsgrens komt. Het gaat om een bedrag van € 27.000. FUMO kiest ervoor om deze voorziening niet meer te verwerken in de jaarstukken 2023.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Controlebevindingen**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

4.6 Verantwoording Specifieke uitkeringen

Ter voorkoming van onnodige verantwoordingsdruk verstrekt het Rijk een groot aantal specifieke geldstromen die via het systeem van Single Information Single Audit, moeten worden verantwoord.

De verantwoordingsgegevens voor deze regeling worden opgenomen in de zogeheten SiSa-bijlage bij de jaarrekening. In tegenstelling tot de andere onderdelen van de jaarrekening is de controleverklaring bij de jaarrekening 2023 niet alleen van toepassing op de getrouwheid, maar ook op de rechtmatigheid van de in deze bijlage opgenomen bestedingen. In de SiSa-bijlage zijn vrijwel alleen financiële gegevens opgenomen.

De controlevoorschriften voor de SiSa-bijlage zijn opgenomen in de Nota verwachtingen accountantscontrole. Hierin staat onder meer de wijze waarop de controle moet worden ingestoken en zijn specifieke rapporteringsgrenzen voorgeschreven, te weten per specifieke uitkering:

- € 12.500 als de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is.
- 10% indien de omvangsbasis groter is dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1,0 mln.
- € 125.000 indien de omvangsbasis groter is dan € 1,0 mln.

Wij hebben geen fouten of onzekerheden geconstateerd met betrekking tot de SiSa-bijlage 2023 van de FUMO die deze grenzen overschrijden. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de bevindingen, ook als er geen fouten en onzekerheden zijn aangetroffen. In de bijlage bij dit accountantsverslag nemen we de verplichte tabel op. Deze tabel dient aan het ministerie van BZK ter beschikking te worden gesteld.

4.7 Rechtmatigheidsverantwoording

Zoals benoemd in de inleiding is er nog enige onduidelijkheid met betrekking tot de rechtmatigheidsverantwoording, desalniettemin hebben wij de door u aangereikte documentatie, ter onderbouwing van uw eigen verantwoording omtrent de financiële rechtmatigheid, onderzocht. De onderwerpen die door u specifiek zijn beoordeeld hebben betrekking op de begrotingsrechtmatigheid en de aanbestedingswetgeving.

4.7-1 Begrotingsrechtmatigheid

Na het beoordelen van uw analyse met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid delen wij uw conclusies. U heeft een uitvoerige analyse gemaakt van de overschrijdingen op budgetniveau, binnen de programma's. De afwijkingen ten opzichte van de begroting die u daarbij constateert passen binnen het bestaande beleid en hebben niet geleid tot afwijking in het kader van begrotingsrechtmatigheid met betrekking tot de staat van baten en lasten. U heeft in 2023 € 390.000 aan investeringen gedaan gerelateerd aan laptops en geluidmeetapparatuur. De investeringen waren niet begroot. Hierdoor zijn de investeringen aangemerkt als onrechtmatig. U heeft dit juist toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording. De begrotingsonrechtmatigheden komen (individueel) en gezamenlijk niet boven de verantwoordingsgrens uit. Wij kunnen ons vinden in de door u gekozen aanpak en komen bij een nadere analyse niet tot een andere conclusie.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- **Controlebevindingen**
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

4.7-2 Europees aanbesteden

Wij hebben uw analyse met betrekking tot Europees aanbesteden en de daaruit voortvloeiende conclusies beoordeeld. De analyse is uitgevoerd op de totalen per leverancier, met een verdiepingsslag naar de aard van de dienstverlening. Wij kunnen ons vinden in de door u gekozen aanpak en komen bij een nadere analyse niet tot een andere conclusie.

4.8 Het maken van schattingen

Bij het opmaken van een jaarrekening is het noodzakelijk dat u schattingen en oordelen toepast om te komen tot betrouwbare cijfers. Niet zelden worden schattingen niet als zodanig onderkend, omdat ze een vast onderdeel van uw administratieve proces zijn. Tijdens onze controle besteden wij nadrukkelijk aandacht aan de belangrijke schattingen omdat deze, bedoeld of onbedoeld, het resultaat kunnen beïnvloeden.

Binnen uw organisatie hebben de belangrijkste schattingen betrekking op het inschatten van (de waarde van) de materiele vaste activa, de vorderingen en de kortlopende schulden en de noodzaak tot het treffen van voorzieningen. Tijdens onze werkzaamheden hebben wij geen tekortkomingen aangetroffen in de schattingsmethoden en vastgesteld dat de wijze waarop deze tot stand komen niet is gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wij aanvaarden uw schattingen, maar wij melden volledigheidshalve dat inherent is aan schattingen dat de uiteindelijke uitkomst kan afwijken.

Daarnaast vinden wij het belangrijk dat u in de periode na afloop van het boekjaar de uitkomsten van de gemaakte schattingen evalueert. Op die manier maakt u beter inzichtelijk hoe schattingen in de praktijk zijn uitgedrukt. Deze informatie kunt vervolgens gebruiken om de gehanteerde schattingsmethoden en uitgangspunten voor de komende jaren te verbeteren.

5. Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

De jaarrekeningcontrole voeren wij uit met een bepaalde marge. Deze marge noemen we de materialiteit. De materialiteit is voorgeschreven in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en bevestigd in uw controleprotocol. Daarbij kan rekening worden gehouden met specifieke factoren of risico's, de zogenaamde "kwalitatieve materialiteit. Tevens gelden scherpere grenzen voor de naleving van de WNT.

Het Bado stelt dat de maximaal te hanteren materialiteit 1% bedraagt van het totaal van de lasten (inclusief toevoegingen aan de reserves). De bij u gehanteerde materialiteit bedraagt afgerond € 200.000 op basis van het totaal aan lasten van € 20,1 miljoen. Mochten we niet-gecorrigeerde controleverschillen onderkennen die dit bedrag overschrijden dan kunnen we geen goedkeurende verklaring afgeven. Voor geconstateerde onzekerheden geldt een marge van 3% en dus een bedrag van € 200.000.

In het kader van de bestuurlijke afhandeling en het dechargeproces melden wij eventuele geconstateerde afwijkingen die niet meer gecorrigeerd zijn in de jaarrekening. Deze zijn vanaf een lager bedrag dan de materialiteit mogelijk voor u relevant. Wij melden alleen afwijkingen boven een bepaalde grens. Deze bedraagt bij u ongeveer € 10.000.

Niet-gecorrigeerde controleverschillen	Bedrag	Invloed eigen vermogen ultimo jaar	Invloed resultaat
Diverse resultaat verhogende boekingen die onterecht niet verwerkt zijn in het resultaat van 2023 (zie paragraaf 4.4).	€ 21.000	€ 21.000	€ 21.000
Voorziening verlofsparen is onterecht niet opgenomen in de balans (zie paragraaf 4.6).	€ 27.000	€ 27.000	€ 27.000
Totaal verschillen getrouwheid	€ 6.000	€ 6.000	€ 6.000
Totaal onzekerheden getrouwheid	NVT	NVT	NVT

Daarnaast informeren wij u over gecorrigeerde controleverschillen of andersoortige afwijkingen die het gevolg zijn van significante tekortkomingen in de interne beheersing, frauderisico's met zich meebrengen of naar onze mening onder uw aandacht zouden moeten worden gebracht. Er zijn in het controleproces geen afwijkingen geconstateerd die op grond van het bovenstaande gerapporteerd zouden moeten worden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- **Automatiseringsomgeving**
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

6. Automatiseringsomgeving

In overeenstemming met artikel 2:393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat er naar aanleiding van de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan.

Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Hiervoor is een specifiek daarop gericht onderzoek noodzakelijk. Gelet op de beperkte mate van geautomatiseerde beheersmaatregelen in uw organisatie is een dergelijk onderzoek niet noodzakelijk voor de uitvoering van onze werkzaamheden. Uit onze controle zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

7. Onafhankelijkheid geborgd

De beroepsorganisatie van accountants NBA heeft de voorschriften in het kader van de onafhankelijkheid opgenomen in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO). De naleving van de beroepsregels, waaronder de ViO is in de organisatie van Eshuis Registeraccountants ingebed.

Op basis van onze toetsing aan deze verordening concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de FUMO voldoende is gewaarborgd. Wij hebben het afgelopen jaar geen andere opdrachten voor u uitgevoerd dan de controle van de jaarrekening en de direct daarmee samenhangende werkzaamheden.

- Inhoudsopgave
- Hoofdlijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- Bijlage SISA

8. Afsluiting

Wij danken de medewerkers van de FUMO voor de plezierige samenwerking in de afgelopen periode. Wij vertrouwen er op u met dit rapport voldoende te hebben geïnformeerd. Natuurlijk zijn wij graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting en het beantwoorden van vragen.

Hoogachtend,
Eshuis Registeraccountants B.V.

Bijlagen:

1. Tabel met bevindingen inzake de specifieke uitkeringen
2. Getekende controleverklaring
3. Ongetekende controleverklaring in enkelvoud
4. Gewaarmerkte jaarrekening in enkelvoud

BIJLAGE BIJ ACCOUNTANTSVERSLAG 2023 FUMO

Hierna volgt de door het ministerie van BZK voorgeschreven rapporteringstabel inzake SiSa.

Nummer specifieke uitkering conform SiSa-bijlage 2023	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
IenW E93	Regeling specifieke uitkering Interbestuurlijk programma VTH	NVT	NVT	
EZK F21	Enmalige specifieke uitkering ten behoeve van extra ondersteuning voor toezicht en handhaving van de energiebesparingsplicht	NVT	NVT	

Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen (zoals blijkt uit de controleverklaring):

Goedkeurend

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening:

Goedkeurend

- Inhoudsopgave
- Hoofdpijnen van onze controle
- Bestuurlijke afhandeling en publicatie
- Resultaat en weerstandsvermogen
- Controlebevindingen
- Overzicht van niet-gecorrigeerde verschillen
- Automatiseringsomgeving
- Onafhankelijkheid gewaarborgd
- Afsluiting
- [Bijlage SISA](#)